

Met nieuwe methoden om textiel langer te gebruiken en om van afgedankt textiel weer bruikbare vezels te maken, werkt ook de Nederlandse textiel sector hard aan de transitie naar een circulaire economie. Een belangrijk streven aangezien de mondiale textiel industrie de tweede grootste milieuvveruiler, na petrochemie, is.

Milieuwinst is overal in de textielrecyclingketen nog te behalen. Zo kunnen consumenten fors bijdragen door bewuster te kopen (minder fast fashion), anders te wassen, kleding langer te dragen, te repareren en het textiel na het afdanken gescheiden in te leveren. Op dat laatste vlak, de inzameling, is echter nog veel winst in Nederland te behalen. Kwalitatieve sturing vanuit de overheid en bewustwording bij de consument is daarbij noodzakelijk wil de circulaire transitie op dit vlak niet achter de feiten aanblijven lopen, zo stelt de Vereniging Herwinning Textiel (VHT).

De Nederlandse inzamelmethodiek voor gebruikt textiel is toe aan vernieuwing. De Nederlandse textielrecycling industrie wordt de laatste vier jaar namelijk geconfronteerd met fors meer vervuiling tussen het Nederlands ingezameld textiel. Het vervuilingpercentage, dat voornamelijk bestaat uit huishoudelijk restafval, ligt nu tussen de 12,5 en vijftien procent. Vier jaar geleden was dit nog acht procent. Deze cijfers baseert de VHT op basis van een gemeenschappelijk uitgevoerd onderzoek met TÜV Rheinland, naar de toename van restafval tussen het ingezameld textiel.

Mechanisch

Deze zorgwekkende toename wijt de VHT aan diverse oorzaken, waaronder het inzamelstelsel in Nederland. Het gebruik van voornamelijk ondergrondse, in plaats van bovengrondse inzamelcontainers zorgt er namelijk voor, dat er geen handmatige selectie op locatie meer kan plaatsvinden, maar enkel mechanische lossing zonder grove sortering. Hierdoor kan het textiel tijdens het legen van de container niet van niet-textiele afvalstromen worden ontdaan en achterblijven bij de desbetreffende gemeente.

Ter vergelijking, de inzameling van gescheiden textiel in andere Europese landen, zoals bijvoorbeeld Duitsland, verschilt significant met de inzamelmethodiek in Nederland. In EU-landen wordt textiel voornamelijk door middel van handmatige lossing ingezameld, waarbij niet-textiel afval direct bij het ledigen van de textielcontainers wordt verwijderd. Het vervuilingpercentage, bedraagt in deze landen al jaren rond de acht procent.

Vervuiling inzamelbakken

De verontreinigingstoename in het Nederlands ingezameld textiel wordt ook versterkt door het gevoerde afvalbeleid van de gemeentes om huishoudens te laten betalen voor hun huishoudelijk restafval. De gemeentes conformeren zich naar de VANG-HHA (Huishoudelijk Afval) doelstelling: van 250 kilo naar 100 kilo restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Een systeem zoals diftar, heeft een kwantitatieve focus waarbij de huishoudens betalen voor de hoeveelheid restafval.

Dit leidt tot ontwijkingsgedrag, zeker in de verstedelijkte gebieden, waarbij burgers hun overschot aan restafval deponeren in de (ondergrondse) gratis textiel inzamelcontainers. Deze gemeentelijke focus op het terugbrengen van restafval, heeft dus rechtstreeks invloed op de kwaliteit van textielinzameling en andere kwetsbare recyclingstromen.

De toegevoegde waarde van recyclingbedrijven binnen de Nederlandse circulaire economie is het dermate bewerken van afval dat leidt tot producthergebruik of het terugwinnen en produceren van secundaire grondstoffen. Dit levert materialen waarvoor een afzetmarkt

bestaat en die kunnen concurreren met primaire grondstoffen. Echter, een hoge kwaliteit van ingezamelde afvalstromen, (lees: bronscheiding) is daarbij noodzakelijk om te komen tot een dergelijke vorm van hoogwaardige recycling.

De rol van een inzamel- dan wel sorteerbeidrijf binnen de circulaire economie op textiel vlak is dan ook helder. Het ingezameld textiel wordt opgeschoond en gesorteerd voordat het getransporteerd wordt naar de volgende locatie in binnen of buitenland om product- dan wel materiaal hergebruik te bewerkstelligen.

Herziening inzamelmethodiek

De hoeveelheid restafval die de laatste vier jaar in toenemende mate wordt aangetroffen in het Nederlands ingezameld textiel geeft te denken. Het belemmert de circulaire textiel gedachte ernstig en doet het professionele textiel inzamel- en sorteerproces, waar Nederland in de EU bekend omstaat, geen goed. Het ingezamelde kwetsbare textiel is dermate verontreinigd dat het niet meer schoon te krijgen is waardoor hergebruik steeds vaker onmogelijk wordt. Een steeds groter gedeelte van de inzameling wordt, als gevolg van de toenemende verontreiniging, zodoende alsnog naar de Afvalverbrandingsinstallaties afgevoerd. Een pijnlijke constatering, gezien de textiel industrie de tweede grootste milieuvveruiler ter wereld is.

Professionele textielrecyclingbedrijven, zoals de VHT leden, zijn geen afvalverwerkers maar worden wel eenzijdig geconfronteerd met de vervuilingproblematiek. Het bedrijf dat inzamelt en/of sorteert draagt immers de volle verantwoordelijkheid, inclusief de kosten voor het opschonen, om te kunnen voldoen aan de strenge milieu/transporteisen zoals in LAP3 en de EVOA is geformuleerd.

Verantwoordelijkheid

De vraag die de VHT stelt is "In hoeverre de overheid de textielrecycling industrie redelijkerwijs verantwoordelijk kan stellen voor de toenemende vervuiling die tot stand komt bij de inzameling van gebruikt textiel?" De VHT is blij dat Staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat in haar brief aan de Tweede Kamer van 16 oktober 2018 genaamd "Evaluatie Programma Van Afval naar Grondstof" gemeenten oproept afval nog veel beter te scheiden. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar kwaliteitsverbetering van deelstromen, waaronder textiel.

Kortom, circulariteit kan niet enkel bij de laatste schakel in de textielrecyclingketen worden neergelegd. Alle schakels, waaronder producenten (ontwerp en materiaalkeuze), consumenten (focus op duurzaamheid) én recyclers (optimaliseren van het verwerkingsproces) dienen een bijdrage te leveren om de textielketen te kunnen sluiten.

Een belangrijke rol is er ook voor de (lokale)overheid weggelegd door te focussen op kwalitatieve sturing bij de inzameling. Zo kan de overheid bijdragen door duidelijke regels te formuleren voor, en ondersteunen van bewustwording bij, ontdoeners om hoogwaardige inzameling te stimuleren en hoogwaardige recycling te bewerkstelligen. Op dit moment schieten zowel de ontdoener als de gemeentes in het inzamelproces aantoonbaar te kort. De textielrecyclingbedrijven trachten door een reeks kwaliteitslagen product- of materiaalhergebruik te bewerkstelligen. Maar dat kunnen ze niet alleen. De VHT denkt graag actief mee om de circulariteit in de keten te verbeteren.